

ENTREVISTA: Jesús Ruiz-Huerta exdirector de l'Institut d'Estudis Fiscals

"Les balances no s'han fet per la por al seu ús polític"

CESSAMENT · "La sintonia amb Ocaña s'havia acabat" FINANÇAMENT ·

"És molt difícil encarar una negociació on per obligació cap comunitat no hi pot perdre res" ANIVELLAMENT · "És absurd acusar Catalunya de no

ser solidària" MODEL CATALÀ · "És generalitzable a tot l'Estat"

DAVID PORTABELLA

AVUI, 9 de juny del 2008

Després de quatre anys a l'Institut d'Estudis Fiscals, l'òrgan assessor del ministeri d'Economia i Hisenda, el 29 d'abril Jesús Ruiz-Huerta era cessat just quan es debat el nou finançament i es calculen les balances fiscals en què tant ha col·laborat. Alguns han interpretat el seu relleu per José María Labeaga com un càstig a la seva transparència i a la seva visió descentralitzada de l'Estat, i ell, en la primera entrevista després de ser cessat, n'ofereix algunes pistes.

- Ningú no ha explicat encara el perquè del seu cessament.
- No ho sé, l'hi haurien de preguntar al secretari d'Estat d'Hisenda [Carlos Ocaña]. Suposo que els cicles s'acaben i els responsables polítics busquen acomodament en funció de les etapes. Això ha pogut pesar en un moment en què la nostra sintonia s'havia acabat. El canvi està bé, a la universitat ara ho veig tot amb més autonomia i menys compromisos.
- Així que Ocaña buscava algú més afí.

- No m'atreuria a dir-ho... I sobretot no vull perjudicar ningú. Labeaga és una persona capaç i competent.

- Com és la tensió entre l'assessor i el ministeri en temes calents com la publicació de les balances fiscals?

- És una pregunta personal! [riu]. No ho he viscut molt malament, per sort m'han donat força marge. L'IEF és un enllaç amb universitats i té una certa marca, no independent, però sí d'autonomia. I quan estàs en llocs així intentes ser molt cautelós, no es tracta de perjudicar a qui t'ha donat la responsabilitat. L'IEF ha jugat un paper de casa d'acollida del punt de vista de les comunitats autònomes. Solbes es deixa assessorar, però els polítics tenen tanta pressió! Viuen moltes coses alhora: el difícil context internacional, la relació amb la UE i amb autonomies i ajuntaments. El nostre treball més orientat a la reflexió i a la investigació no incideix tant en el dia a dia.

- Com va deixar les balances fiscals?

- La nostra missió era elaborar les metodologies i ho vam fer al llarg del 2005 i 2006. El mètode era només una guia per obtenir dades, però, per culpa de les expectatives creades, el treball tècnic ha agafat pes polític.

- Entén que tants anys d'ocultació hagin alimentat algunes sospites?

- Sí, ha sigut un problema de transmissió d'informació. Hauria sigut bo evitar endarreriments en la publicació per desinflar el globus. Alhora, però, entenc les limitacions de fer-les i saber quant gasta l'Estat a cada territori i quant ingressa a cada territori amb un criteri clar. Que l'IRPF es recapti a Madrid no vol dir que els madrilenys aportin tots aquests diners. I quan l'Estat fa una despesa en un territori, tenim molts problemes per saber com afecta de debò. L'AVE Madrid-BCN passa per

diferents comunitats. Com imputem aquesta despesa pública? I hi ha dos enfocaments: flux monetari i càrrega-benefici. Pel que he viscut, el problema no era tant voluntat d'ocultació sinó por a la utilització política esbiaixada de saldos com a arma llancívola.

- En plena crisi econòmica, ¿negociar el nou finançament perjudica més a l'Estat o a les comunitats?

- Jo crec que a tots! És molt mal moment per negociar. La recaptació d'ingressos ho acusa i això afecta l'IRPF, un terç del qual va a les autonomies, i també la resta de tributs. L'Estat tindrà restriccions pressupostàries fortes i sembla molt difícil atendre totes les demandes. I no hi ha precedent que això s'hagi fet al preu que algunes comunitats hi surtin perdent. És molt difícil encarar una negociació on per obligació cap comunitat no hi pot perdre res. Ara, amb restriccions i sense recursos, potser és bon moment per afinar més en solucions tècniques per fixar un sistema sòlid i durador.

- El debat pivota sobre l'anivellament parcial que vol Catalunya perquè la solidaritat no la castigui tant.

- Sí, el sistema preveu cauteles per garantir la solidaritat. I això vol dir garantir l'accés de tothom a serveis bàsics al marge d'on resideixi i buscar l'apropament entre comunitats. L'Estatut se centra en els serveis essencials. I el missatge es pot presentar en positiu! Dir "volem participar i participarem en la solidaritat"!

- Des de Catalunya la idea s'ha venut malament, doncs?

- esclar! És completament diferent dir que vols limitar l'anivellament a dir que vols garantir l'accés als serveis fonamentals! Després ja es veurà on va el debat sobre quins són aquests serveis. Acusar Catalunya de no

voler participar en la solidaritat és absurd, hi participa com aquell qui més.

- Es pot generalitzar el model català?

- Hi ha possibilitats de generalitzar-lo. En l'autonomia financera, segur, i a més és bo que visualment el ciutadà sàpiga que el 50% de l'IRPF va a l'Estat i l'altre 50% a la comunitat. I en l'anivellament i la solidaritat es poden trobar ajustos, per exemple a través de fons de compensació o instruments de desenvolupament regional. L'important és tenir un sistema al més transparent possible.

- I el règim foral d'Euskadi i Navarra?

- Díficilment. El problema és la quota a pagar a l'Estat i quins serveis entenem que presta l'Estat. ¿No ho és la solidaritat? Les arques de l'Estat no suportarien que Catalunya i Madrid tinguessin el model foral.